

«Афганістан болить в душі моїй» (сценарій виступу)

Звучить афганська пісня (Разговор с афганцем»)

Ведучий 1.

Всё можно сокрушить, смести, предать забвенью,
Заасфальтировать и заковать в бетон.
Взорвать собор, как лишнее строенье,
На месте кладбища построить стадион.
Всё можно растерять, что собрано веками,
Всё можно замолчать, расправами грозя...
И только человеческую пам'ять
Забетонировать и истребить нельзя.

Ведучий 2. Афганістан... Уже більше 25 років у нашій свідомості прописалося це слово не як географічна назва далекої мусульманської країни, а як синонім людського лиха, справжнього людського пекла. Випробування Афганістаном. Це не високі слова, а сувора дійсність. Палаюче сонце зранку, спекотний вітер-афганець, пісок, що не дає дихати.

Ведучий 1 . Найбільш глибоко в народну пам'ять врзалась саме неоголошена афганська війна, відгомін якої ми відчуваємо й досі. Вона чорним смерчем пронеслася над просторами України, зачепила переважно прості родини робітників та селян, які віддавали своїх, часто єдиних синів до армії, не відаючи, через яке пекло їм доведеться пройти.

Ведучий 2. За довгих, майже 10 років бойових дій (як тоді казали «за річкою»), аби зайвий раз не згадувати саме слово «Афганістан») на цвинтарях України з'явилося понад три тисячі свіжих могил з фотографіями юних облич.

Заплакало небо дощами... Біль і туга зійшлися клином.
Свистіли кулі над Афганом, прощається мати із сином.
Котилися сльози рікою. Ще б жити – та віку немає.
Лишилась невістка вдовою й онучка за батька питає.
Прощається мати із сином, прощаються гори й долини,
І більшого горя немає, як жити її без дитини.

(звучить пісня під гітару «Караван»)

Ведучий 3. Афганська війна. Неоголошена, незрозуміла, брудна. Але хіба війни бувають чистими?

Будь-яка несе смерть, каліцтво, вдягає в жалобу тисячі сердець, материнських сердець. У війни холодні очі, у війни свій рахунок, своя холодна арифметика.

Ведучий 4 .

160 тисячам наших земляків судилося пройти це жорстоке випробування. 3383 з них повернулися додому в цинкових трунах, 12 тисяч залишилися інвалідами, понад 100 тисяч живуть і житимуть з невиліковними хворобами, 86 українських юнаків – у полоні, більшість з яких уже за плином часу можна вважати такими, що пропали безвісти.

Ведучий 3.

Афганістан. У «брежнєвську» пору «розвиненого соціалізму» в наш лексикон чорним тавром впеклося це лунке, як постріл з-за рогу, слово. Для тисяч українських родин воно назавжди стало чорним прапором біди, символом людських мук і невтішного горя.

Ведучий 4.

Не відболить це горе, не виплачеться і не відпечалиться на нашій землі, допоки житимуть батьки, брати і сестри, вдови і діти підступно загублених у горах і долах Афганістану синів України.

Об чім ти замислився, білий мов лунь,
Обернений ликом печальним на Схід,
Де впаяний круто в небесну латунь,
Ісламський півмісяць обстежує світ.
Ти юний, у вусах видзвонює мідь,
Твій чуб ще недавно, мов сонях яснів,
Об чім же, обернений ликом на схід,
Ти нині замислився, сивий, як сніг?

Ведучий 3 .

Підперши лівицею думу тяжку,
Вдивляєшся тоскно за межі бескидь,
Де в тім загадковім, афганськім піску,
Правиця твоя самотньо лежить.
Ти – справжній вояк, ти – прудкий як стилет,
Ти шастав у горах нечутно, як тінь.
Тебе не здолав би повік моджахед,
Аби розгадав ти одну із таїн.

Ведучий 4.

Ти вишкіл дістав у воді і вогні,
А він був, на диво, невмілий стрілець.
Ти чергою сік його дні молоді.
А він воскресав і виходив на герць.
Та гріх цей відпустить тобі моджахед,
Якщо ти нарешті осягнеш урок,
Чому твій надійний, як смерть, кулемет,
В чужому краю, лиш металу шматок?

Ведучий 3 .

Коли осягнеш, що з уставом своїм,
Не ходять в чужий монастир, а чи дім.
Що колір зелений ісламських корогв
Не владні змінить ні вогонь, ані кров.
Тобі лиш повірять тоді моджахед,
І спогадавши вітців заповіт,
Побачиш, як сходить над мирний хребет
Півмісяць і хрест в золотий небозвід.

Ведучий 4.

... Ти юний. У вусах видзвонює мідь,
І чуб ще недавно, мов сонях, яснів,
Об чім же, обернений ликом на схід,
Ти нині замислився, сивий, як сніг?

(пісня під гітару «На перевалі дождь»)

Ведучий 5.

Навіть зараз, на початку 21 століття, знайдено не всі відповіді на запитання, поставлені десятиліттям боїв на афганських дорогах і перевалах. Лише її величність історія зуміє з часом розставити всі крапки над «і» цієї жахливої війни.

Ведучий 6.

25 років минуло, як останній радянський солдат покинув афганську територію. Вкрилися пилом забуття місця смертельних баталій, а рани гояться ще й досі: у декого тілесні, в інших – душевні. І час від часу прокидається колишній солдат серед ночі з гулом вибухів у вухах.

Ведучий 5.

Бої закінчуються, а історія вічна. Пішла в історію і 9-річна афганська війна. Але ще довго будуть турбувати нас голоси загиблих і живих – війни не закінчуються безслідно. Ті, хто вижив – то живий голос війни. Війна залишила глибокі шрами в їхніх душах, але не зламала морально.

Ведучий 6.

Потрапивши на палаючу афганську землю, воїни прийняли її біль і до останнього подиху захищали інтереси їхнього народу. Багатьом з них не довелося ніколи не повернутися до рідної домівки, не побачити ні неба, ні рідної землі. Вони поляжуть навіки. Кого поховують товариші. Хто, пошматований розлетиться в прах на гігантських фугасах. І тільки гнівний його дим понесуть над землею східні вітри.

Ведучий 5.

Ніхто не забутий, на попіл ніхто не згорів...
Солдатські портрети на вишитих крилах пливуть,

І доки є пам'ять в людей і живуть матері,
Допоки й сини, що спіткнулись об кулі, живуть...

Ведучий 7. 15 лютого 1989 року для тисяч наших юнаків закінчилася нарешті війна, розгорнута бездумною легковажністю тодішнього керівництва СРСР, котре не хотіло розуміти характеру подій, що розгорталася на землі його південного сусіда. Як результат, кілька престарілих, наділених необмеженою владою політиків, організували криваву бійню, правда про яку тривалий час переховувалася за безневинною назвою «афганські події».

Ведучий 8. Сьогодні ліквідувало «білі плями» нашого недалекого минулого, поіменно назвало тих, на чий совісті марно пролита кров тисяч і тисяч людей. Але тінь їхньої провини не повинна падати на колишніх радянських солдат, офіцерів і прапорщиків, котрі волею долі опинились на афганській землі. Вони виконували наказ. То був їхній обов'язок.
Ведучий 7. Олександрівка також втратила в Афганській війні свого односельця. В травні 1983 року в бою з душманами загинув житель нашого села, учень нашої школи Хуторянський Володимир Іванович. До свого 20-тиліття він не дожив 3 дні.

Ведучий 8. Закінчилася десятилітня ніким і нікому не оголошена трагічна війна. Але в людській пам'яті вона буде жити довго, тому що її історія написана кров'ю солдат і сльозами жінок та матерів, обелісками з жерстяними зірочками та піснями під гітару, які увірвалися в наше життя афганським вітром.

(фрагмент кінофільму «Афганский излом»)

Ведучий 9.

Вы вернулись обратно, но что-то наверно осталось,
В штукатурку домов и в рябые ступени впиталось.
У мечети лежит, темноту зажимая руками,
И на уровне сердца дувал пробивает ростками.
Вы вернулись домой, а товарищи ваши остались,
Вы на первый-второй, вы на мёртвый-живой рассчитались.

Ведучий 10.

Декретом времени, эпохи властью,
У ветеранов любой войны
Жизнь чётко разделилась на две части,
Как некогда погоны старшины.
Цвет пламени, цвет знамени, цвет крови,
И много долгих, странно долгих лет.
Не стали вы не суше, ни суровой
И только в сердце от ожогов след.
Как на войне, чужой вам болью больно,

Как на войне, чужого горя нет,
Две разных жизни, две неравных доли,
Всего два года – много долгих лет.

Ведучий 11. Сьогодні ліквідувало «білі плями» нашого недалекого минулого, поіменно назвало тих, на чий совісті марно пролита кров тисяч і тисяч людей. Але тінь їхньої провини не повинна падати на колишніх радянських солдат, офіцерів і прапорщиків, котрі волею долі опинились на афганській землі. Вони виконували наказ. То був їхній обов'язок.

Ведучий 12. Закінчилася десятилітня ніким і нікому не оголошена трагічна війна. Але в людській пам'яті вона буде жити довго, тому що її історія написана кров'ю солдат і сльозами жінок та матерів, обелісками з жерстяними зірочками та піснями під гітару, які увірвалися в наше життя афганським вітром.

(фрагмент кінофільму «Афганский излом»)

пісня під гітару «Над рекой где мой дом»

Ведучий 11. 15 лютого 1989 року останній наш солдат був виведений за межі республіки Афганістан. Закрилася остання сторінка героїчного і драматичного літопису. Перестали йти похоронки з Кандагара і Гардеса, Джелалабада і Кабула, Шинданда і Саланга, Поліхумрі і Фальзабада. Але Афганістан ще довго буде щеміти в грудях багатьох із нас – загиблих не повернути.

Ведучий 12. Афганська війна героїчна і трагічна не тільки із-за обелісків, вона тривала вдвічі довше, ніж Велика Вітчизняна війна. Ніким і нікому не оголошена, вона потребує глибокого осмислення. Немає такого комп'ютера, щоб водночас здобути всі її уроки: політичні і військові, які необхідні для долі суспільства.

Ведучий 11. Закінчилась війна. Багато молодих воїнів-інтернаціоналістів були нагороджені орденами й медалями, але найвищою нагородою для тих, хто уцілів є життя, а для загиблих – пам'ять.

Ведучий 12. Летять-відлітають у вічність роки. Але, скільки б їх не минуло, не зітруть у людській пам'яті спомини про ту війну, не зітруть імена воїнів-афганців..

Ведучий 13. Сльози течуть, тому, що хіба могли ми уявити, що через 70 років після Великої Вітчизняної і 25 років після Афганської війни зовсім недалеко від нас на нашій землі будуть гриміти вибухи «Градів» і «Ураганів», а наші хлопці будуть засинати не з коханими, а з автоматами Калашникова. Хіба могли ми уявити, що дорогами України попливе людське море за домовинами молодих хлопців, а їхні труни будуть накриті синьо-

жовтими знаменами. Хіба ми могли думати, що вся Олександрівка влітку буде ховати Ігоря Холо і що уб'ють його не в далекому Афганістані, а на своїй землі.

Схилимо ж голови перед пам'яттю тих, хто віддав своє життя, увійшовши у безсмертя. Прошу встати і вшанувати пам'ять загиблих хвилиною мовчання.

(звук метронома)
(пісня під гітару)

Учитель.

Звичайно, історія колись дасть оцінку і цим трагічним подіям, і героїчній боротьбі нашого народу, і небувалому вибуху і підйомі національного духу українців, і почуття гордості за свою землю і тому, що ми на ній народилися, і усвідомлення в душі, а не на папері, що ми люди, а не «бидло», і ролі Росії в цих процесах. Звичайно, це колись буде, колись...

Але зараз дуже важко це переживати і з цим жити. І ми хочемо побажати Всім тут присутнім чистого мирного неба над головою, тихих українських ночей, здоров'я вам і вашим родинам, і щоб швидше закінчилася війна.

(Урочисте завершення)